

Landbruks- og matdepartementet

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 200900404	Doknr.: 91
Mottatt: 25 OKT 2010	
Saksbeh. LP/SR/	Ark.: 778
Kopi:	Avskr.:

Vår ref.: 158.10-126.6-olu

Deres ref.: Deres ref: 200900404-/TKJ Dato: 22.10.10

Høringssvar til ny konvensjon mellom Norge og Sverige om grenseoverskridende reindrift.

Den Norske Turistforening er landets største friluftslivsorganisasjon med over 241 000 medlemmer. Våre 56 medlemsforeninger har aktivitet i praktisk talt hele landet.

DNTs formålsparagraf er styrende for virksomheten, og lyder slik:

DNT skal arbeide for et enkelt, aktivt, allsidig og naturvennlig friluftsliv og for sikring av friluftslivets natur- og kulturgrunnlag.

Dette gjør vi ved å legge til rette med hytter, ruter og ulike arrangementer, men også ved å bidra til å sikre viktige natur- og kulturverdier. Fremtidige generasjoner må få de samme mulighetene til naturopplevelser som oss.

Utfordringene for friluftslivet i denne saken gjelder særlig oppsetting av reingjerder og kryssingsproblematikk.

Behandling av allemannsretten som tema.

En svakhet i høringsdokumentene er at det ikke finnes kartfesting av planlagte og eksisterende reingjerder. Av ordlyden i dokumentene har vi imidlertid forstått at det er planer om omfattende gjerding mellom beiteområder.

Vi savner en tilrettelagt oversikt over planlagte og eksisterende reingjerder. Videre er det behov for en analyse av forholdet til friluftsliv, noe som mangler i denne saken. Det er en utfordring for friluftslivet at næringsinteresser i mange tilfeller gis forrang, noe som blant annet følger av at friluftslovens bestemmelser (§19) viker for ferdselsbegrensninger som er hjemlet i annet lovverk. Dette er derfor nødvendig at LMD og andre myndigheter er observante på dette, slik at allemannsretten kan styrkes (se for eksempel målsetningene i St.mld. nr. 39 (2000-2001) Friluftsliv – Ein veg til høgare livskvalitet).

I en så omfattende sak som denne er det nødvendig at det legges til rette for gode prosesser når detaljplanleggingen skal starte. Det vises i den anledning til forslåtte formålsbestemmelser hvor det går fram at det skal legges til rette for en *økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift*. I saken legges det naturlig nok vekt på sedvanemessige rettigheter som finnes innen reindriften, mens vi ikke finner opplysninger om den sedvanerett som er grunnlaget for fri ferdsel / allemannsretten og som er lovfestet i friluftsløven og gjelder i hele landet.

Hensyn i planleggingen av reingjerder.

I overordnede styringsdokumenter, herunder konvensjoner, må det slås fast at andre samfunnsmessige hensyn skal ivaretas på en god måte. Det vil være slik at lovligheten av et reingjerde kan skranke dersom gjerdet er anlagt og utformet uten å ta rimelig hensyn til problemer dette skaper for annen lovlig bruk av utmark, estetiske hensyn eller hensyn til vilt m.v.

Hensynet til friluftslivet vil i mange tilfeller tilsi utstrakt bruk av grunder, gjerdeklyv eller andre typer passeringspunkter. En annet interessant kompensierende tiltak kan være å kreve en glissen gjerdekonstruksjon, slik at gjerdet lett kan la seg passere hvor som helst av folk. Vi er kjent med at det er satt krav til slik konstruksjon i en sak i Finnmark nylig. Det skal her også nevnes at gjerdeiere vil ha klare fordeler av gode kryssingsmuligheter, i det dette vil kunne forhindre nedtråkking eller annet hærverk.

Gode prosesser i planleggingen av reingjerder bør derfor inneholde følgende temaer:

1. Lokalisering og utforming av gjerdelinjer:

Terrengetilpasning (unngå horisonter og skjemmende rettstrekk i bølgende fjellterreng), forholde gjerdelinjene til eksisterende kanter og linjer (naturgitte og menneskeskapte) i terrenget. Særlig bør det estetiske problematiseres sett fra attraktive utsiktspunkter og ferdselsårer samt fra lokaliteter der landskapet inngår i en kulturhistorisk verdi.

Unngå konflikter når det gjelder naturverdier (vilttrekk osv.), kulturverdier og annen bruk - herunder friluftsliv (ikke kutte attraktive ruter m.v. unødvendig).

Utrede muligheter for (og ønskelighet av) "sambruk"/samlokalisering med tiltak innen andre sektorer (viltgjerde langsmed vei, jernbane eller kraftledningstraseer osv).

Utforming av gjerder og passerbarhet: Gjerdene bør ideelt utformes slik at de relativt lett kan forseres av mennesker, også utenfor kryssningspunkt og vilt, og slik at gjerdene tåler dette. Også visuelle forhold, farger, materialvalg, anvisning (retningssymboler på gjerdet) av kryssingspunkter som har "universell utforming".

2. Regler om avgjørelsesprosesser, vedlikeholdsplikt og ansvar.

Det må lages regler for "daglig drift", nedlegging eller endring dersom dette viser seg å bli fornuftig over tid, for eksempel dersom en beskrevet gjerderekning viser seg ikke å fungere, ikke bli brukt eller å ha uakseptable konsekvenser.

Prosessene må ivareta funksjonaliteten til anleggene samtidig som annen bruk ivaretas og konflikter søkes unngått. Sikkerhet (for mennesker, vilt, rein og husdyr) er også et vesentlig

element. Slike prosesser må omfatte høringer på tilstrekkelig detaljert nivå og uttalelsesmuligheter for berørte brukere og organisasjoner.

Slike planprosesser og konsekvensutredninger må utføres før forpliktende avtale gjøres, blant annet slik at behovet for institusjoner for å følge opp i etterkant blir mindre.

Med vennlig hilsen

Kristin Krohn Devold (sign.)
generalsekretær

Oddvin Lund
fagsjef naturforvaltning

Kopi:
Miljøverndepartementet
Direktoratet for naturforvaltning
Friluftslivets Fellesorganisasjon